

Positionspapper för Kyrkornas globala vecka 2007 *Skapelsefeber*

Bakgrund

Klimatförändringarna är i hög grad orsakade av de rika länderna i nord, men drabbar de fattigaste länderna hårt. I november i år presenterar FN:s utvecklingsorgan UNDP en rapport som visar att en ökning av väderkatastrofer som översvämningar, stigande havsnivåer och torka riskerar att bromsa den sköra utvecklingen i många fattiga länder. Det är svårt att förutse och överblicka de fulla konsekvenserna för människors liv, men det är uppenbart att klimatförändringarna utgör ett stort hinder för att uppnå FN:s millenniemål.

Som kyrkor och kristna har vi ett uppdrag att värna skapelsen och stå på de utsattas sida. Vi är alla en del av ett samspel mellan Gud, skapelsen och våra medmänniskor. En relation som innebär ett delat ansvar för varandra och världen omkring oss. Kyrkan är också ett världsomspännande nätverk fullt av relationer mellan människor. Vi delar erfarenheter med människor i fattiga länder som drabbas av naturkatastrofer orsakade av klimatförändringar. Detta gör att vi har ett självklart uppdrag att finnas med i arbetet för att bromsa klimatförändringarna och lindra effekterna för de mest utsatta.

FN:s klimatpanel IPCC presenterade i våras tre delrapporter om klimatförändringen. Rapporterna visar att forskarna nu med större säkerhet än tidigare kan visa att klimatförändringar pågår, att de går snabbare än man tidigare trott, och att effekterna kan komma att bli betydligt mer dramatiska än förutspått. IPCC:s rekommendationer om hur snabbt klimatutsläppen måste minska har också skärpts. För att man ska ha en rimlig chans att nå målet om att begränsa den genomsnittliga temperaturhöjningen till två grader menar IPCC att de globala utsläppen måste nå sitt maximum 2015 och därefter minska med mellan 50 och 85 procent fram till 2050. Regeringens vetenskapliga råd har kunnat ta hänsyn till senare forskning än IPCC och menade i september 2007 att utsläppen måste minska ännu mer till 2050.¹ IPCC slår också fast att utvecklingsländerna kommer att drabbas hårdast av klimatförändringens effekter. Enligt IPCC hotas möjligheterna att uppnå millenniemålen, och därmed möjligheterna att bekämpa världsfattigdomen, av klimatförändringarna.

Övergripande synpunkter

Genom FN:s millenniemål 7 och 8 har de rika länderna lovat att verka för en hållbar utveckling och ett globalt partnerskap med rättvisare handelsregler, skuldavskrivningar och mer och bättre bistånd. Sverige har dessutom genom Politik för global utveckling (PGU) lovat att föra en samstämmig svensk politik som syftar till att säkerställa en rättvis och hållbar global utveckling. Vi anser att Sverige, i enlighet med dessa överenskommelser, bör driva en kraftfull klimatpolitik både nationellt och internationellt, som genomsyras av ett tydligt fattigdoms – och rättighetsperspektiv. Målet bör vara att både bromsa klimatförändringarna

---

¹ Regeringens vetenskapliga råd menar att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären måste stabiliseras på 400 ppm koldioxidekvivalenter för att vi ska ha en rimlig chans att nå tvågradersmålet. Detta kan jämföras med att Sveriges långsiktiga miljömål för klimat som 2002 fastslogs till 550 ppm, och att IPCC våren 2007 menade att en stabilisering på 400-450 ppm är nödvändig.

och lindra effekterna för de som drabbas värst. Det är viktigt att en sådan strategi är formulerad så att det leder till kraftigt minskade utsläpp både i Sverige och i utlandet, den bör också innehålla stöd och hjälp till de mest sårbara länderna att hantera de effekter av klimatförändringen som är oundvikliga.

I den svenska klimatdebatten har det funnits en diskussion om huruvida vi ska minska utsläppen i Sverige *eller* utomlands. Vi anser att det är olyckligt att dessa två målsättningar har kommit att ställas emot varandra. Utsläppsminskningar utomlands är mer kostnadseffektivt på kort sikt, och tekniköverföring till utvecklingsländer kan bidra till utveckling och fattigdombekämpning. Men vi anser också att de rika länderna, som hittills orsakat klimatförändringen, måste ta ansvar för att minska sina utsläpp innan utvecklingsländerna kan förväntas följa efter. Ett annat argument är att vi förr eller senare ändå måste minska utsläppen radikalt, och att det blir dyrare att vänta med omställningen. Vi vill därför att Sverige sätter upp dubbla klimatmål. Först ett mål för hur mycket utsläppen av växthusgaser ska minska i Sverige och sedan ett för Sveriges internationella insatser för att minska utsläppen i utvecklingsländerna.

Utsläppsminskningar i Sverige:

Genom att sätta ambitiösa utsläppsmål och påskynda energiomställningen av det svenska samhället kan vi visa att det är möjligt att förena ekonomisk tillväxt med minskade klimatutsläpp och samtidigt betala av på vår ekologiska skuld till de fattiga länderna

- Vi anser att Sverige bör reducera utsläppen inom landet med 90 procent till 2050, och i likhet med Norge bidra till utsläppsreduktioner i utvecklingsländer för alla kvarvarande nationella utsläpp.²
- Utöver det Svenska utsläppsmålet för 2050 behövs ett per capita-mål, som på ett pedagogiskt sätt tydliggör den nödvändiga omställningen på individnivå, och samtidigt lyfter fram det globala rättviseperspektivet. Vi anser att målet bör sättas till 1 ton koldioxidutsläpp per person till år 2050.³
- För att uppnå de kraftiga utsläppsminskningarna till år 2050 behöver tempot i klimatarbetet ökas. Ett mål om 40 procent till 2020 ger en jämn takt om ca 3 procent utsläppsminskningar per år fram till 2050.⁴ Lika stora utsläppsminskningar, i ton räknat, bör göras utomlands.

- **Utsläppsminskningar i utvecklingsländer**

Utvecklingsländernas strävan efter ekonomisk utveckling och förbättrade livsvillkor innebär att utsläppen på kort sikt fortsätter att öka i dessa länder. Därför anser vi att

---

² Norge har angett att man till år 2050 ska ta ansvar för att ha minskat världens utsläpp med en mängd motsvarande 100 procent av alla norska utsläpp

³ Utsläppen bör på individnivå, utifrån ett globalt rättviseperspektiv, på sikt vara på samma nivå oavsett nationstillhörighet. Mot bakgrund av de uppskattningar som idag finns om världens totala befolkning och vilka totala utsläpp som kan accepteras 2050, bör målet för 2050 sättas till 1 ton koldioxidekvivalenter.

⁴ Det vetenskapliga rådet har föreslagit utsläppsminskningar i Sverige med 20-25%, vilket är en lägre nivå än Sverige och EU hittills har uttalat. En sänkt ambitionsnivå enligt rådets förslag innebär emellertid att takten i utsläppsminskningen ska vara mycket låg fram till 2020, ca drygt en procent per år för att därför höjas dramatiskt till över fem procent 2020 till 2050. Det innebär att man skjuter kostnaderna framför sig till framtida generationer.

svensk klimatpolitik bör innebära satsningar på överföring av teknik som möjliggör både fortsatt utveckling och minskade utsläpp av växthusgaser.

- Vi anser att Sverige bör öka sina investeringar i utsläppsreducerande åtgärder och projekt i utvecklingsländerna, dels för att minska de globala utsläppen av växthusgaser på ett konstandseffektivt sätt och för att bidra till överföring av ny teknik till utvecklingsländer. Vi anser också att dessa investeringar ska ses som en del av Sveriges arbete med fattigdomsbekämpning - men utanför biståndsbudgeten.
- Vi välkomnar också den svenska regeringens initiativ att tillsätta en kommission för att se över hur biståndet i högre grad kan utformas med hänsyn till klimatförändringarna. En del av biståndet används redan idag till satsningar i energisektorn i fattiga länder. Det är viktigt att dessa satsningar inte motverkar målet med utsläppsminskningar och bygger fast utvecklingsländerna i gamla och klimatpåverkande system, så som ofta är fallet. År 2005 uppgick exempelvis finansiering av förnyelsebara energiprojekt till mindre än 5% av Världsbankens totala energifinansiering. Vi anser att det är en viktig uppgift för kommissionen att se till att sådana felsatsningar undviks.

- **Stöd till drabbade länder**

Klimatförändringarna drabbar fattiga och redan sårbara människor mest. Kostnaderna för att möta klimatförändringens konsekvenser kan komma att bli mycket stora. Enligt beräkningar handlar det om 50 miljarder US dollar⁵, ungefär lika mycket som dagens samlade globala bistånd till fattigdomsbekämpning. Kommissionen för klimat och utveckling har fått i uppdrag att ge förslag på hur ”bistånd ska utformas som tar hänsyn till klimatpåverkan och risken för katastrofer i utvecklingsländer”. Vi välkomnar denna översyn men ser en risk att man förlitar sig på att biståndet ska finansiera alla nödvändiga åtgärder mot klimatförändringarnas effekter.

- Biståndsmedel som idag används till fattigdomsbekämpning genom till exempel förbättrad utbildning, minskad barnadödlighet, hiv/aids-bekämpning och demokratiarbete måste också fortsättningsvis göra det, men kompletteras med nytt kapital för att finansiera åtgärder som planering av skog och byggande av vallar mot översvämningar. Annars riskerar fattiga människor att drabbas av både klimatförändringarnas effekter och minskat bistånd.

Avslutning

Vi anser att det är viktigt med samarbete inom Sverige och mellan världens länder och folk kring den stora utmaningen som den globala klimatförändringen innebär. Sverige kan genom tidiga och kraftfulla åtgärder ta ett globalt ansvar för att säkra en hållbar framtid för nuvarande och kommande generationer

---

⁵ Biståndsorganisationen Oxfam har i rapporten ”*Adapting to climate change*” beskrivit hur klimatproblemen påverkar arbetet med millenniemålen.